

קונטרס

בְּחֹר מִצֵּין

יגלה נוראות נפלאות למה בר ישראל יכול לזכות בזה
העולם העובר — לגלוי אלקות בתכלית המדרגה
העליונה, ובפרטיות כשמתחיל מימי הבחירות, אשרי לו!

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידו ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: בְּחֹר מְצִיָּן
נִקְרָא מִי שְׁלֹמֵד תּוֹרָה בְּהַתְמָדָה, מִי
שְׁקוֹנָה לְעֵצְמוֹ חֲבָרִים טוֹבִים, מִי
שְׁמַתְנֵהג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ כְּלָפִי הוֹרִים
וּמוֹרִים, וּמְכַבֵּד אֶת כָּלֵם, אֲשֶׁרִי
יּוֹלְדֵתוֹ.

(אמריי-מוהרא"ש חלק ב' תתקעד)

קוּנְטֵרִים

בְּחֹר מְצִיָּין

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, בְּנֵי וְתַלְמִידֵי הַיְקָר! אֲשֶׁר
חֲכַמֵּינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (אָבוֹת ג, יז): כָּל שֶׁחֲכַמְתּוּ
מְרַבָּה מִמַּעֲשָׂיו, לְמָה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן שֶׁעֲנַפָּיו
מְרַבִּין וְשָׂרְשָׁיו מוֹעָטִין, וְרוּחַ בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ
וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו, אֲבָל כָּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרַבִּין
מִחֲכַמְתּוֹ, לְמָה הוּא דוֹמָה? לְאֵילָן שֶׁעֲנַפָּיו מוֹעָטִין
וְשָׂרְשָׁיו מְרַבִּין, שֶׁאֶפְלוּ כָּל רוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בָּאוֹת
וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ, אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ; רַבְּנוּ ז"ל
אָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן כח), שְׂרָאוּי לְאָדָם לַעֲבֹר
וְלִהְיוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה, כִּי כִשְׂיָבוֹא לְעוֹלָם
הַעֲלִיּוֹן — יִתְפָּאֵר שֶׁהָיָה בְּכָל מְקוֹם. וְכִמוֹ
בְּגִשְׁמִיּוֹת, שֶׁר שְׁנוּסֵעַ מֵעִיר לְעִיר וּמִמְדִּינָה לְמְדִינָה
בְּמְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ, אַחֲר־כֵּן חוֹזֵר אֶל הַמֶּלֶךְ, וְאוֹמֵר:
הֵייתִי כָּאֵן וְשָׁם, בְּקִרְתִּי בְּכָל מְקוֹם וְכוּ', כֵּן מָה

טוב וימה נעים כשאדם מטייל, ונמצא בכל מקומות התורה הקדושה, מסיים תנ"ך, ששה סדרי משנה, בבלי, ירושלמי ותוספתא, ומב"ם, טור ושלחן ערוך, וכל ספרי הפוסקים, וכל המדרשים כלם, מדרש רבה ותנחומא, וכל ספרי הזהר והתקונים, וכל כתבי האר"י ז"ל, וכל ספרי חסידות ומוסר, איזה לפי לאדם שזוכה לטייל ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה. ודבר זה אין יכולים להסביר, גדל המתיקות והנעימות שמרגישים כשזוכים לטייל אפלו פעם אחת, ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה. ואמר רבנו ז"ל לאחד מאנשי שלומנו (שיחות הר"ן, סימן יז): אם היית לומד תורה, לא היית רוצה שום שָׁכר עליה, כי אם התורה הייתה מראה לך את פניה, כבר לא היית רוצה שום דבר, רק את התורה בעצמה. כי אי אפשר לתאר ולשער את נעימות התורה, וזה עקר החכמה.

ודבר זה נאמר לכל אדם, ובפרט בחור צעיר, שעדין מחו חזק, הזכרון שלו עובד, יש לו חושים טובים, אם הוא רוצה לזכות להיות "בחור מצין", עליו להכניס את כל חכמתו בחכמת התורה, ואז ירגיש טעם אחר בחיים. הן אמת, שעל בחור

בְּחֹר מְצִיץ

תיג

צָעִיר, וְאֶפְלוּ בְּחֹר מְצִיץ, עוֹבְרִים קְשׁוּיִם בְּחַיִּים, כִּי הֵיָצַר הָרַע מִתְּלִבֵּשׁ דִּיקָא עַל בְּחֹר צָעִיר, אֶפְלוּ שִׁיְהִיָּה הַבְּחֹר הַמְצִיץ בְּיוֹתֵר, הֵיָצַר הָרַע בּוֹעֵר בּוּ, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עב), שֶׁהֵיָצַר הָרַע זֶה הַדְּמִים, וּבּוֹעֵר בּוּ הַדָּם, יֵשׁ לוֹ דָּם חַם, וְקָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ, עִם כָּל זֹאת, אוֹמֵר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עה): כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵר תּוֹרָה, וּמְדַבֵּק עֲצָמוֹ בַּתּוֹרָה, הוּא מְזַכֵּךְ אֶת הַדְּמִים שְׁלוֹ, כִּי מָה אָנוּ רוֹאִים? בְּחֹר צָעִיר בּוֹעֲרִים בּוּ הַדְּמִים שֶׁל נְאוּף, שֶׁל מִדַּת הַנִּצְחוֹן וּמִחֻלְקֵת וּמִלְחָמָה. הוּא רוֹצֵה לְנִצֵּחַ, הוּא רוֹצֵה לְחַלֵּק עַל הַזּוּלָּת, הוּא רוֹצֵה לְהִרְאוֹת לְחֻבְרוֹ שֶׁהוּא צוֹדֵק, זֶה טֵבַע שֶׁל בְּחֹר, אֶפְלוּ "בְּחֹר מְצִיץ". אֲבָל אִם זוֹכֵה לְלַמֵּד הַרְבֵּה תּוֹרָה, וּמְדַבֵּר הַרְבֵּה דְבוּרֵי תּוֹרָה, דְבוּרֵי תְּפִלָּה, הַדְּבוּר הַזֶּה מְזַכֵּךְ לוֹ אֶת הַדְּמִים, וְזוֹכֵה לְזַכּוֹף הַדְּמִים, עַד שֶׁלֹּאט לֹאט מַחוּ נַעֲשֶׂה יוֹתֵר מִיִּשְׁב. כִּי הַנֶּפֶשׁ תְּלוּי בַּדְּבוּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, ו): "נִפְשִׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ", וְהַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יז, יד): "כִּי נִפְשׁ כָּל בָּשָׂר דָּמוֹ בְּנִפְשׁוֹ", וְלָכֵן אִי אֶפְשָׂר לְזַכֵּךְ אֶת הַדְּמִים, אֲלֵא עַל-יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן עַל-יְדֵי דְבוּרֵי תּוֹרָה, שְׁעַל יָדָם

מִזְכָּכִים אֶת הַדָּמִים. וְלָכֵן עֵקֶר הַחֲכָמָה זֶה רַק חֲכַמַת הַתּוֹרָה, חֲכַמַת אֱלֻקוֹת, שְׂאֵדָם יִרְגִישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכָתוּב בַּזֹּהַר (זֶהַר חֶלֶק ג' עג.): אֹרִיִּתָּא וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד הוּא, הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא חֲכַמְתּוֹ יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא, כְּשֶׁבַח־חֹר צָעִיר, "בְּחֹר מְצִין", מְכַנִּים עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הֵרִי שֶׁהוּא מְכַנִּים עֲצָמוֹ בְּחֲכַמְתּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֹמֵר רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לה), כִּי עֵקֶר הַחֲכָמָה הִיא חֲכַמַת אֱלֻקוֹת, וְשָׂאֵר הַחֲכָמוֹת הֵן חֲכָמוֹת בְּטֻלוֹת וְהַבְּלִי הַבְּלִים, וְאֵינָן חֲכָמוֹת כָּלֵל, כִּי עֵקֶר הַחֲכָמָה לְהַשִּׁיג אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדִיעַ, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְאֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְכָל הַבְּרִיאָה זֶה לְבוּשׁ לְגַבִּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, זֶה עֲצָם אֱלֻקוֹת, אֵף מְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ כְּזֶה. וְלָכֵן זֶה עֵקֶר הַחֲכָמָה — לְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא — עַל-יְדֵי רַבּוּי לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. כְּשֶׂאֲדָם לּוֹמֵד הַרְבֵּה תּוֹרָה, וּמִתְמִיד בַּתּוֹרָה, וּמְכַנִּים עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, וְחִי עִם הַתּוֹרָה, וְנוֹשֵׂם אֶת הַתּוֹרָה, אֲזִי מְזַדְכָּכִים מֵחוּ וְדַעְתּוֹ, וְכֵן כָּל

הַדָּמִים שֶׁלוֹ, עַד שֶׁהוּא נִקְרָא אָדָם. כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת פּא:): מֵאֵי כִּי זֶה כָּל
הָאָדָם? אֵלָּא כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְצִוּוֹת
לְזֶה, שֶׁהוּא נִקְרָא שְׁלֵמוֹת הָאָדָם.

מָה זֶה אָדָם? אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֵלֶק א', סִימָן ר'): א' דָּם, מִמֶּה נִבְנָה הָאָדָם? עוֹר,
בָּשָׂר וְגִידִים מִחֻבְרִים יַחַד עִם עֲצָמוֹת, אֲבָל הָעֶקֶר
הוּא הַדָּם, שֶׁעוֹבֵר דְּרָף הָעוֹרְקִים, כִּי הַדָּם הוּא
הַנֶּפֶשׁ. וּבְרַגַע שִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ הַדָּם, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאָר
אֲצִלוֹ דָּם, אֲזִי הוּא מֵת. אוֹ אִם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, דָּמוֹ
מֵרַעַל — הוּא מֵת. וּמֵהוּ בְּאַמַּת אָדָם? א' דָּם,
הֵינּוּ שְׂמֻכְנִיסִים אֶת א'לוֹכּוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּתוֹךְ הַדָּם,
זֶה נִקְרָא אָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶּא; כִּי כָּל הָעוֹלָם
כְּלוּ זֶהוּ כֶּסֶּא לְאַלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְשֶׁאָדָם מְזַכֵּךְ
דָּמָיו, עַד שֶׁאֵינּוּ מְרַגֵּישׁ כְּלוּם רַק אֲלֻקוֹת, אֲזִי זוֹכֵה
לְהִיּוֹת כֶּסֶּא לְשִׁכְנִית עִזּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּלְזַכּוּף הַדָּמִים
זוֹכִים עַל-יְדֵי רַבּוּי לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי
רַבּוּי תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת: הֵן הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת, הֵן
אַמִּירַת חֲצוֹת, וְהֵן הַתְּבוּדוֹת — לְחֻדָּשׁ תְּפִלוֹת
לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. מֵה הַהִפְרָשׁ בֵּין תּוֹרָה
לְתְּפִלָּה? תְּפִלָּה זֶה מִיֵּן נוֹקֵבִין מִמַּטָּה לְמַעְלָה, אָדָם

נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִשְׁתַּוְּקֵק לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ
 בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים חֲזָקִים, אֵינּוּ רוֹצֵה כְּלוּם רַק אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ: "תִּפְתַּח
 לִי אֶת הַמַּח, אֵינְנִי רוֹצֵה כְּלוּם רַק אוֹתָךְ", וְנִכְלָל
 בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, זֶה נִקְרָא מִמַּטָּה לְמַעְלָה, מִיֵּן
 נוֹקְבִין, הוּא בְּעֶצְמוֹ מַעְלָה שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים
 לְמַעְלָה. אָדָם נִמְצָא בְּזִהְמָה וּבְטִמְאָה, בְּשִׁקָּר
 וּבְחִשָּׁף, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִחֲזִיק מַעְמָד, הוּא
 בּוֹרֵחַ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצוּעֵק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת:
 "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּזְכֵּךְ לִי אֶת הַמַּח, זַכְּנִי לְהִתְקַרֵּב
 אֵלֶיךָ", אֲזִי עוֹלָה עַד אֵין סוּף, וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׁנֹדְדֵכֶךָ
 מִחוּ, מִתְחִיל לְרַדֵּת עָלָיו מִיֵּן דּוּכְרִין מְלַמְעָה
 לְמַטָּה, הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא הַמְתַּלְבֵּשׁ בְּתוֹךְ
 הַתּוֹרָה, שְׁזֶה חֲכָמָה אֱלֹקִית, וְלָכֵן תּוֹרָה וְתִפְלָה זֶה
 מִיֵּן נוֹקְבִין וּמִיֵּן דּוּכְרִין, וְזֶה שְׁאָמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת ג,
 יז): "אִם אֵין תּוֹרָה אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ, אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ
 אֵין תּוֹרָה", דֶּרֶךְ-אֶרֶץ עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה בְּדִיוֹק
 כְּמִסְפֵּר תִּפְלָ"ה. לְתוֹרָה צְרִיכִים תִּפְלָה, וְלְתִפְלָה
 צְרִיכִים תּוֹרָה. וְלָכֵן אוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן ב'), שְׁתּוֹרָה וְתִפְלָה מְאִירוֹת וּמְחִיּוֹת זו
 לְזוֹ. צְרִיכִים מִיֵּם נוֹקְבִין מִמַּטָּה לְמַעְלָה וּמִיֵּם
 דּוּכְרִין מִמַּעְלָה לְמַטָּה, תִּפְלָה זֶה מִמַּטָּה לְמַעְלָה,

ותורה זה מלמעלה למטה, וממשיך על עצמו
 האור אין סוף ברוך הוא. וכן אומר רבנו ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה), שזה הענין שאדם
 עושה מתורות תפלות, שמעלה שעשועים גדולים
 למעלה, שלא עלו שעשועים כאלו מימות עולם,
 כל מה שהוא לומד, שזה חכמה עלאה, ממעלה
 למטה, הוא צריך להביא את זאת בתוך חכמה
 תתאה — ממטה למעלה, שזה תפלה. מצד אחד
 אדם צריך לבקש ולהתחנן אל הקדוש-ברוך-הוא,
 שיזכר לו את דמיו, ובפרט בחור צעיר, שבוער בו
 היצר הרע של תאות נאוף, הדמים בוערים בו,
 ואינו יכול לשלט על עצמו, הוא כעסן, עצבני,
 ומוציא עצביו על הזולת, הוא רב עם כלם וכו',
 הוא צריך לצעק הרבה להקדוש-ברוך-הוא
 שיזדככו לו הדמים, ואחר-כך שיבין מה שלומד,
 עם כל זאת אומר התנא הקדוש: "כל שחכמתו
 מרבה ממעשיו, למה הוא דומה? לאילן שענפיו
 מרבין ושרשיו מועטין, ורוח באה ועוקרתו
 והופכתו על פניו", כי באמת תכלית הבריאה היתה
 בגין דישתמודעון ליה (זהר חלק ב' מב.), שנוזכה
 להכירו יתברך, כי הקדוש-ברוך-הוא מתאנה לגור
 בינינו, וכיצד גר בינינו? על-ידי שאנו מקימים

רְצוֹנוֹ, שְׁזֶה קִיּוֹם הַמְצוּוֹת, שֶׁהֵן רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הַמְצוּוֹת יוֹצְאוֹת מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, תְּכִלִּית לְמוֹד הַתּוֹרָה — כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת הַמְצוּוֹת. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת): לֹא הַמְדַרְשׁ עָקַר, אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה; כֹּל מֵה שְׁאֵנוּ לוֹמְדִים, עֲלִינוּ לְהַבִּיא אֶת זֹאת בְּפֶעַל מִמֶּשׁ לְעַבְדָּה וְלַמַּעֲשֶׂה.

אָנוּ נִמְצָאִים פֹּה בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, הַמָּלֵא הַסְּתָרוֹת, שְׁנֹדְמָה כְּאֵלוֹ הַכֹּל רִיק, תְּהוֹ וְבִהוֹ, וְאָנוּ מְמַלְאִים אֶת הַבְּרִיאָה עִם אוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, לוֹקְחִים צֶמֶר רְחֵלִים, תְּכִלִּית הַגִּשְׁמִיּוֹת, וְעוֹשִׂים מְזֵה צִיצִית, שְׁזֶה הַלְּבוּשׁ הַחִיצוֹנִי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כֹּלוֹ. לוֹקְחִים עוֹר בְּהֵמָה, וְעוֹשִׂים מְזֵה תְּפִלִּין, בָּתִּים וּרְצוּעוֹת, וּמַעֲבָדִים מִהָעוֹר קֶלֶף, וְכוֹתְבִים עַל זֶה ד' פְּרָשִׁיּוֹת גְּלוּי אֱלֻקוֹת. בּוֹנִים בַּיִת גִּשְׁמִי וְחֲמָרִי מֵעֵץ וְאֶבֶן, וְעוֹשִׂים מַעֲקָה לַגֵּג. עוֹסְקִים בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קוֹנִים וּמוֹכְרִים, אֲבָל שׁוֹמְרִים לֹא לְגַנֵּב וְלֹא לְנַגֵּעַ בְּכִסְפֵי הַזּוּלָת, מוֹכְרִים תְּפוּחֵי אֲדָמָה, יְרֻקוֹת וּפְרוֹת, תְּכִלִּית הַגִּשְׁמִיּוֹת, אֲבָל יֵשׁ לָנוּ מִשְׁקוּלוֹת, לְהִזְהַר מִרְמָאוֹת, לֹא לְשַׁטּוֹת בְּבְרִיּוֹת, וְכֵן כָּל הַתְּרִי"ג מְצוּוֹת, רַמ"ח מְצוּוֹת עֲשֶׂה וְשִׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, הַכֹּל מִדְּבָרִים

גִּשְׁמִיִּים, לְהוֹרוֹת שְׁגִשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה גַּם-כֵּן רוּחַנִּיּוֹת, יִשְׁנֶן הַלְכוֹת הַשִּׁיכוֹת בְּדוּמָם, יִשְׁנֶן הַלְכוֹת הַשִּׁיכוֹת בְּצוּמָח, יִשְׁנֶן הַלְכוֹת הַשִּׁיכוֹת בְּחֵי, וְיִשְׁנֶן הַלְכוֹת הַשִּׁיכוֹת בְּמַדְבָּר, וּבְזֶה אָנוּ מְגַלִּים, שְׁפָל הַבְּרִיאָה כֻּלָּה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, זֶה לְבוֹשׁ לְגַבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְלָכֵן מֵצֵד אֶחָד — חֲכָמַת הַתּוֹרָה חֲשׂוּבָה מְאֹד, אֲבָל מֵצֵד שֵׁנִי — צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת הַמְצוּוֹת בְּפִעַל מִמֶּשׁ, אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְעֵרָב בֵּין הַבְּרִיּוֹת, אָדָם צָרִיךְ לְסַבֵּל בְּזִיוּנוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין מֵאֲנָשִׁים שְׁפָלִים, אָדָם צָרִיךְ לְעֵבֹר בְּזֶה הָעוֹלָם קִשְׁיִים גְּדוּלִים בְּחֵיִים, אֲכֻזָּבוֹת שְׁיִכּוּלִים לְשִׁבְרוֹ, הוּא עוֹשֶׂה טוֹבוֹת לְאֲנָשִׁים, עוֹזֵר לְאֲחֵרִים, וְאַחֲר־כֵּן יוֹרְקִים בְּפָנָיו, וּבְלִי בּוֹשָׁה עוֹד מֵעֲלִילִים עָלָיו עֲלִילוֹת רָשָׁע וְפָשָׁע, וּמִכְפִּישִׁים אֶת שְׁמוֹ, וְהוּא מְחַזֵּק מֵעַמָּד, וְאֵינוֹ מְסִיחַ דַּעַת מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא מְעֵרָב עִם הַבְּרִיּוֹת, זֶה נִקְרָא "שְׁמַעְשִׂיו מְרַבֵּין מִחֲכָמָתוֹ", כִּי הוּא מְקַיֵּם אֶת הַמְצוּוֹת בְּפִעַל מִמֶּשׁ, הוּא הוֹלֵךְ לְאֲנָשִׁים מְגִשְׁמִים, מְחַזְקִים, מְעוֹדְדִים וּמְשִׁמְחִים, וּמְאִיר בָּהֶם גַּם-כֵּן אֱלֻקוֹת. נִמְצָא, "שְׁמַעְשִׂיו מְרַבֵּין מִחֲכָמָתוֹ", כִּי הוּא מְרַבֵּה בְּקִיּוֹם מְצוּוֹת מְעֵשִׂיּוֹת, וְלִמָּה דוֹמָה אָדָם זֶה? "לְאֵילָן שְׁעֲנַפָּיו מוֹעֲטִין", יְכוּלִים לְחַשֵּׁב

מבְּחֹר שְׂאָדָם זֶה סֶתֶם עֵץ, אֵין לוֹ הֶרְבֵּה עֲנָפִים,
כְּמוֹ שְׂאָמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
רמג), שְׁהַצְדִּיק הַגָּדוֹל הַדְּבֹק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
אֶצְלוֹ אֵין רוּאִים מְאוּמָה, וְכְמוֹ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (יָדִים): כָּל הַשִּׁירִים קִדְשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים
קִדְשׁ קִדְשִׁים; שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ חֵבֵר שְׁלֵשָׁה סְפָרִים:
קִהְלֵת וּמְשָׁלִי — אֲשֶׁר שָׁם רוּאִים דְּבָרֵי מוֹסֵר,
הַתְּחִזְקוֹת וְחֲכָמָה, וְשִׁיר הַשִּׁירִים — בּוֹ אֵין רוּאִים
שׁוֹם קִדְשָׁה, וְנִדְמָה כְּשִׁיר אֶהְבָּה. וּבְאַמֶּת שָׁם
גְּנוּזִים כָּל סוּדוֹת הַתּוֹרָה, תְּשׁוּקָה וְאַהֲבָה שֶׁל
הַנְּשֻׁמָה אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזָהוּ קִדְשׁ
הַקְּדוּשִׁים. אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל, הַצְדִּיק, שְׁנִכְלָל לְגַמְרֵי
בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֶצְלוֹ אֵין רוּאִים מְאוּמָה,
כְּאֲשֶׁר סִפְרוּ גִבְּאִים שֶׁל הֶרְבֵּה צְדִיקִים קְדוּשִׁים,
שְׁשָׁמָם הֵלֶךְ לַפְּנִיָּהם מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ,
וּבְתוֹךְ הַבַּיִת דְּבָרוּ בְּפִשְׁטוֹת עֲצוּמָה, שְׁלַעֲתִים אֶף
הַגִּבְּאִים בְּעֲצָמָם נִשְׁתוּמְמוּ "הַזֹּאת נַעֲמִי?! " "וְכִי
זוֹ הִיא נְעִימוֹת הַצְדִּיק, שְׁשָׁמוּ הוֹלֵךְ לַפְּנֵיו מִסוּף
הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ?! הֲלוֹא אֲנִי רוּאָה שְׁמֵתְנֵהג
כְּאָדָם פְּשוּט" ... אֲבָל לֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה לָהֶם,
שְׂאִינָם מְבִינִים גְּדָל עֲמֻקּוֹת דַּעַתוֹ וְחֲכָמְתוֹ וְשִׁכְלוֹ
שֶׁל הַצְדִּיק, שֶׁהוּא כָּל-כֶּף דְּבֹק בְּאַמֶּתת מְצִיאֹתוֹ

יתְבַרֵךְ, שְׁאִין רוֹאִים אֶצְלוּ כְּלוּם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי
 רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קטז), שְׁבִנֵי-אָדָם
 חוֹשְׁבִים, אֲשֶׁר אֶת הַצְּדִיק צְרִיכִים לְהַכִּיר מִבְּחוּץ,
 כִּי נִדְמָה כְּאָדָם אַחַר לְגַמְרֵי, אוֹמֵר רַבְנּוּ ז"ל: לֹא
 וְלֹא! הַצְּדִיק נִרְאֶה מִבְּחוּץ כְּכֹל אָדָם, אֲבָל הָעֵקֶר
 זֶה הַפְּנִימִיּוֹת שֵׁלוֹ. וְלִכֵּן "כֹּל שֶׁמַּעֲשִׂיו מְרַבֵּין
 מִחֲכָמָתוֹ, לְמָה הוּא דוֹמֶה? לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו
 מוֹעֲטִין", אֵין רוֹאִים עָלָיו מִבְּחוּץ, אֲבָל "שְׂרָשָׁיו
 מְרַבֵּין", הוּא מְשַׁרֵּשׁ עֵמֶק עֵמֶק בְּאֲמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, "שֶׁאֶפְלוּ כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בְּאוֹת
 וְנוֹשְׁבוֹת, אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ", הוּא כָּל-כָּף
 דְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁאֵף רָשָׁע מְרַשָּׁע אֵינוֹ
 יְכוּל לְהִזְיֵקוֹ, אֵף אֶחָד אֵינוֹ יְכוּל לְשַׁכְּרוֹ וְלְהִזְיֵזוֹ
 מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֹל זֶה כְּשֶׁאָדָם מְקַיֵּם מְצוּוֹת
 מַעֲשִׂיּוֹת, וְכֹל אֲשֶׁר לוֹמֵד זֶה עַל מְנַת לְשִׁמּוֹר
 וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם. לֹא-כֵן "כֹּל שֶׁחֲכָמָתוֹ מְרַבֶּה
 מִמַּעֲשָׂיו", הוּא לוֹמֵד אֲבָל אֵינוֹ מְקַיֵּם, "לְמָה הוּא
 דוֹמֶה? לְאֵילָן שֶׁעֲנָפָיו מְרַבֵּין", יֵשׁ לוֹ הֶרְבֵּה מְאֹד
 עֲנָפִים, הֶרְבֵּה אֲנָשִׁים, אֲבָל "שְׂרָשָׁיו מוֹעֲטִין", אֵינְנוּ
 מְשַׁרֵּשׁ הַיֵּטֵב בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּאֲדָמָה, בְּאֲמוּנָה, כְּמוֹ
 שֶׁכֶּתוּב (תְּהִלִּים לז, ג): "שָׁכַן אֶרֶץ וִרְעָה אֲמוּנָה",
 וּמָה קוֹרָה? "וְרוּחַ בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל

פְּנִיּוֹ", אִם עוֹבֵר עָלָיו אֵיזָה מִשְׁבֵּר בְּחַיִּים, תִּכְרַף-
וּמִיד נִשְׁבֵּר, וְאִינוּ יָכוֹל לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד.

וְדָבָר זֶה "בְּחֹר מְצִיָּן" צָרִיךְ לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמוֹ;
מִצַּד אֶחָד עָלָיו לְלַמֵּד הַרְבֵּה תוֹרָה, שְׂיִהְיֶה בְּקִי
בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְאִם יֵלֵךְ כְּפִי סֵדֵר הַלְמוּד שֶׁל
רַבְּנוּ ז"ל — יִצְלִיחַ לְהַגִּיעַ לָזֶה, כְּמוּבָא בְּשִׂיחוֹת-
הַר"ן (סִימָן עו), שְׁדַרְךָ רַבְּנוּ ז"ל הִיְתָה, שְׂאָדָם יִקַּח
אֶת הַתַּנ"ךְ, וְיִתְחִיל לְגַרֵם פָּרָק אַחַר פָּרָק, עַד
שְׂיִזְכֶּה לְסִיּוּם כָּל הַתַּנ"ךְ, וְיִקַּח שְׂשֵׁה סֵדְרֵי מִשְׁנָה,
וְיִגְרֵם פָּרָק אַחַר פָּרָק, עַד שְׂיִסִּים מִסְכָּתָא אַחַר
מִסְכָּתָא, וְיִסִּים שְׂשֵׁה סֵדְרֵי מִשְׁנָה, וְיִקַּח בְּכָלִי,
יְרוּשָׁלַּמִי, תּוֹסֶפֶתָא, וְיִגְרֵם דָּף אַחַר דָּף, עַד שְׂיִסִּים
כָּל הַש"ס, וְכָל הַרַמְב"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּוֹף, וְכֵן כָּל
סְפָרֵי הַפּוֹסְקִים וְהַמְדַרְשִׁים, וְכֵן כָּל הַזֵּהָר
וְהַתְּקוּנִים, וְכָל כְּתָבֵי הָאֲר"י ז"ל, וְסְפָרֵי מוֹסֵר וְכוּ',
שְׂזֶה עֵקֶר הַחֲכָמָה — לְטִיֵּל וּלְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹמוֹת
הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אִף שְׂבִיֵן כֶּף שׁוֹכַח אֶת אֲשֶׁר הוּא
לוֹמֵד, אִךְ מוּבָא מֵהָאֲרִיז"ל (שְׁעַר הַמִּצְוֹת וְאֶתְחַנֵּן),
שְׂכָל מַה שְׂאָדָם לוֹמֵד בְּזֶה הָעוֹלָם, מִזְכִּירִים אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם הַבָּא, אִין זֶה הוֹלֵךְ לְהֵבֵל וּלְרִיק, כִּי יֵשׁ
הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שְׂלוֹמְדִים וְשׁוֹכְחִים, אֲזִי נִכְנָסֶת בָּהֶם

עֲצֻלֹת וְתַרְדֵּמָה, וְאִינָם רוֹצִים לְלַמֵּד, מַחְמַת שְׁמֵתִיגָעִים וְשׁוֹכְחִים, וְלִכֵּן נִכְנָס בָּהֶם יְאוּשׁ לֹא לְלַמֵּד, אֹמֵר הָאֲרִיז"ל, אֵלֹהֵי הַנְּשָׁמוֹת שְׁלֹא יִשְׁבְּרוּ, אֲלֵא יִדְעוּ, שְׁכָל אֲשֶׁר לְמַדּוֹ בְּזֵה הָעוֹלָם יִגְלוּ לָהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא. וְלִכֵּן "בְּחֹר מְצִינ" יוֹדֵעַ, שְׁצָרִיף לְהַתְמִיד בְּתַנ"ךְ, שְׁשֶׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּף, גְּמָרָא וְכָל סְפָרֵי הַזֵּהָר וְהַתְקוּנִים, וּבְמִשָּׁף הַזְּמַן יִזְכֶּה גַם לְלַמֵּד אֶת כָּל סְפָרֵי חֲסִידוֹת וּמוֹסָר, וְכָל כְּתָבֵי הָאֲר"י ז"ל. וּבְאַמַּת אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ רַבָּה קַהֲלַת, פָּרָשָׁה א'): זֶה שְׁפוּטָה שֶׁל תּוֹרָה, שְׁאָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה וְשׁוֹכְחָה — לְטוֹבָתוֹ, שְׁאֵלֹהֵי הָיָה לּוֹמֵד תּוֹרָה וְלֹא שׁוֹכְחָה, הָיָה מִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה ב' וְג' שָׁנִים, וְחֹזֵר וּמִתְעַסֵּק בְּמִלְאכְתּוֹ, אֲלֵא מִתּוֹף שְׁאָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה וְשׁוֹכְחָה, אֵינּוּ מִזִּיז מִדְּבַרֵי תּוֹרָה. כִּי אִם הָיָה לְאָדָם זְכוּרָן טוֹב, הָיָה לּוֹמֵד בְּמִשָּׁף כַּמָּה שָׁנִים כָּל הַתּוֹרָה, וְהָיָה זוֹכֵר, וְלִכֵּן הָיָה פּוֹסֵק מִלְלַמֵּד וְכוּ', וְעוֹסֵק בְּמִלְאכְתּוֹ וְכוּ', וְהָיָה מְבַטֵּל כָּל חַיּוֹ, וְלִכֵּן הַטְּבִיעַ בְּאָדָם שְׁשִׁשְׁכַח אֶת הַלְמוּד, כְּדֵי שְׁיִלְמַד תּוֹרָה כָּל חַיּוֹ, כִּי חַיֵּב אָדָם לְלַמֵּד תּוֹרָה כָּל יוֹם, וְאַפְלוּ בְיוֹם מִיתָתוֹ, אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל (בְּמִדְבָר יט, יד), אֲפְלוּ בְיוֹם מוֹתוֹ צָרִיף לְלַמֵּד תּוֹרָה (שְׁבַת פג:), שְׁזֵה גְלוּי

אַלְקוֹת, הוֹרְדֵת שְׁפַע אֱלֹקֵי מְלַמְעָלָה לְמַטָּה. אָבֵל תְּכַלִּית לְמוֹד הַתּוֹרָה – לְהִבְיֵא לְיַדֵי מַעֲשֵׂה, לְהַכְנִיס בְּזֶה הָעוֹלָם הַחֲמָרִי וְהַגִּשְׁמִי, לְהַכְנִיס בֵּין אֲנָשִׁים וּלְקָרְבָם אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. לְהִיּוֹת מְזִרְעוֹ שֶׁל אֱהָרֹן – אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵן אֶל הַתּוֹרָה (אָבוֹת א, יב); אָדָם צָרִיךְ לְאַהֵב שְׁלוֹם וּלְרַדֵּף אַחֵר שְׁלוֹם, וּלְקָרֵב כָּל יְהוּדֵי אֶל הַתּוֹרָה, שְׁזֶה הַתְּקוּן מְלַמְעָלָה לְמַטָּה שֶׁל קִיּוֹם הַתּוֹרָה.

וּמַהִי שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה? אָדָם שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו מְשֻׁבְּרִים וְגַלִּים, וּמְחַזִּיק מַעֲמַד וְאֵינוֹ נִשְׁבֵּר, אָדָם זֶה מְצַלִּיחַ מְאֹד בְּחַיָּיו. וְכָתוּב (הַקְּדָמַת הַזִּהָר ד.), שְׁיֹצֵא כְרוּז: "מִי מִכֶּם שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה חֶשֶׁךְ לְאוֹר, וְאֵינוֹ טוֹעֵם הַמְּרִירוֹת לְמַתִּיקוֹת, אֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא"; שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁאָדָם שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו מְשֻׁבְּרִים וְגַלִּים, נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, חֶשֶׁךְ לוֹ, וּמְהַפֵּךְ זֹאת לְאוֹר, מֶר לוֹ, וּמְהַפֵּךְ זֹאת לְנִעִימוֹת, הוּא בָּא לְשְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה, "שֶׁמַּעֲשִׂיו מְרַבֵּין מִחֲכָמָתוֹ", הוּא מְתַבּוֹדֵד לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוֹלֵךְ וּמְפָרְסֵם לְכֻלָּם אֶמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְּרֵךְ, זֶה הַשְּׁבִיחַ הַגָּדוֹל בְּיֹתֵר, וּבְשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָאָדָם, שֶׁהוּא יְהִיָּה מוֹשֵׁל עַל הַמְּלֶאכִים, וְיְהִיָּה מוֹשֵׁל עַל

כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה. וְזוֹ הִיְתָה הַתְּכֵלִית הַבְּרִיאָה
 שְׂאָדָם נִבְרָא מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, כְּדֵי לְשַׁלֵּט עַל כָּל
 הַבְּרִיאָה כְּלָה, לְגַלוֹת לְכֻלָּם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְלַעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבַּרֵךְ דִּיָּרָה בַּתְּחִתּוֹנִים (תַּנְחוּמָא נְשֵׂא טו)
 כָּאֵן בְּזַה הָעוֹלָם, שְׁזַה סוּד "וַיְבָרֵךְ אוֹתָם אֱלֹקִים
 וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וְכַבְּשׁוּהָ וּרְדוּ בְּכָל חֵית
 הַשָּׂדֶה" (בְּרֵאשִׁית א, כב), אָדָם נַעֲשֶׂה בַעַל-הַבַּיִת עַל
 הַבְּרִיאָה. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א',
 סִימָן רפּו): כְּשֶׂאָדָם לוֹמֵד פּוֹסְקִים, נַעֲשֶׂה בַעַל-הַבַּיִת
 עַל הַבְּרִיאָה. וּמַגְלָה, שְׂדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר —
 זֶה לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה קִיּוּם
 הַמְּצוּוֹת, וְזוֹ תְּכֵלִית הַבְּרִיאָה. וְהַעֲקָר לְהַתְּחִיזֵק וְלֹא
 לְפַל מְשׁוּם דְּבָר, אֲלָא לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, עַל אֵף שְׁבִין כֶּף עוֹבְרִים עַל הָאָדָם
 מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְיִכּוֹל לְהַתִּיאֵשׁ מִחַיּוֹ, מִפְּאֵת פְּגִיעֵי
 וּמְקָרֵי הַזְּמַן שְׁחוֹלְפִים עָלָיו, עִם כָּל זֹאת עֲקָר
 הַשְּׁלֵמוֹת — לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ
 הַבְּרִיאָה, שְׁזַה "מַעֲשֵׂיו מְרַבֵּין מַחְכְּמָתוֹ", הוּא
 נִמְצֵא בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, בֵּין אֲנָשִׁים שְׁפִלִים, מְזַהְמִים
 וּפְגוּמִים, שְׁעֲשֶׂה לָהֶם טוֹבוֹת, וּמְסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרָם,
 קָרַבָם, הֶאֱכִילָם, סִיעַ לָהֶם בְּרוּחָנִי וּבְגִשְׁמִי, וְלִבְסוּף
 הֵם קָמִים עָלָיו וְרוֹדְפִים אוֹתוֹ, וּמַעֲלִילִים עָלָיו

עֲלִילוֹת רָשָׁע, וְהוּא צָרִיף לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מִשׁוּם דָּבָר, זֶה גְדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן עָלִיו כּוֹן הַתְּנָא "כָּל שְׂמַעְשֵׁיו מְרַבִּין מִחֻכְמָתוֹ, דּוּמָה לְאֵילָן שְׂעֲנָפִיו מוֹעֲטִין", אֵין רוּאִים עָלָיו כְּלוּם, אֲבָל "שְׂרָשָׁיו מְרַבִּין", שְׂאֲפָלוּ כָּל הָרוּחֹת נוֹשְׁבוֹת, אֵינָן עוֹקְרוֹת אוֹתוֹ, אִף שְׂכָל הָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו — אֵינוֹ נִשְׁבָּר, וְעוֹד יֵשׁ לוֹ הַתְּחַזְקוֹת לְחַזֵּק אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ; לֹא-כֵן אִם אָדָם לוֹמֵד וְאֵינוֹ מְקַיֵּם, דּוּמָה "לְאֵילָן שְׂעֲנָפִיו מְרַבִּין", חוֹשְׁבִים מִי יוֹדֵעַ אֵיזָה אָדָם הוּא זֶה, אֲבָל "שְׂרָשָׁיו מוֹעֲטִין", אֵינוֹ מִשְׂרָשׁ הַיֵּטֵב בְּאֻמוֹנָה, אֵין לוֹ הַתְּחַזְקוֹת, אֲזִי "וְרוּחַ בָּאָה וְעוֹקְרָתוֹ וְהוֹפְכָתוֹ עַל פָּנָיו", הַדָּבָר הַקָּטָן בְּיוֹתֵר שְׂעוֹבֵר עָלָיו שׁוֹבֵר אוֹתוֹ וּמְפִילוֹ.

וְלִכֵּן "בְּחֹר מְצִין" שְׂרוּצָה לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים, צָרִיף לְהַכְנִיס בְּלִבּוֹ הַיֵּטֵב אֶת הַלְמוּד הַזֶּה. וְאוֹמֵר רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יט): הַהַתְּחַכְמוֹת שֶׁל הָאָדָם זֶה עֲמָלָק, זֶה הָאָבֶן נֶגֶף שְׂאָדָם יְכוֹל לְפַל בָּהּ, שְׁזָה "כִּי שִׁבְעַי יִפְלֵי צְדִיק וְקָם" — סוֹפֵי תִבּוֹת עֲמָל"ק, עֲמָלָק מְפִילוֹ שִׁבְעַ פְּעָמִים. וְכִמוֹ שֶׁסֵּפֶר רַבְּנֵי ז"ל (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י'), מֵהַבְּעֵרָגֶעֶר וְהַעֲנִי, שֶׁהִבֵּת מֶלֶךְ אִמְרָה לְמִי שְׂרָצָה

לְקַחְתָּהּ: אָבֵל הַשְּׁבַע מִימֹת עֲדִין לֹא עָבְרוּ עָלֶיךָ,
 וְכִיצַד אַתָּה יָכוֹל לְקַחְתָּנִי?! שְׁזֵה מְרָמֵז עַל
 הַשְּׂכִינָה, אֶחָד רוֹצֵה לְהִתְחַבֵּר אֶל הַשְּׂכִינָה, רוֹצֵה
 לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְנַסִּים אוֹתוֹ
 בְּשִׁבְעָה נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, אֲבָן נֶגֶף שָׁמַיִם תַּחַת
 רַגְלָיו, שִׁיפֹל שְׁבַע פְּעָמִים, אָבֵל "כִּי שְׁבַע יִפֹּל
 צַדִּיק" וְהֶעֱקָר — "וְקָם", מִתְחַזֵּק וּמוֹצֵא אֶת
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הָרַע שְׁלוֹ — זֶה מַעֲלֵת
 הַצַּדִּיק, שֶׁאִפְלוּ שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֶה שְׁעוֹבֵר —
 מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, שׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לְעַקְרוֹ,
 וּמִדּוּעַ? כִּי שָׁרְשָׁיו מִשְׁרָשִׁים הַיֵּטֵב בְּאֲמוּנָה. וְלִכֵּן
 אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנ"ה), שְׁזוֹ
 כּוֹנֵת חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת ל"א): אֲמוּנָה זֶה סֵדֶר
 זְרָעִים; כְּפִי שְׁאָנוּ רוֹאִים, זָרַע גִּשְׁמֵי כְּשִׁמְכֵנִיסִים
 בְּאֲדָמָה חֲרוּשָׁה, אֲדָמָה מְעַבְדֵת הַיֵּטֵב, הוּא מִשְׁרִישׁ
 שָׁרְשֵׁים טוֹבִים, וְגִדֵּל לְאֵילָן חָסוֹן, עַד שֶׁכָּל רוּחֹת
 שְׁבַעֲוֹלָם, שְׁלָגִים וּבָרָד, אֵינָם יְכוֹלִים לְעַקְרוֹ, כִּי
 מִשְׁרֵשׁ הַיֵּטֵב בְּאֲדָמָה, יֵשׁ לוֹ כַּחַת הַגִּדֵּל וְהַצּוֹמֵחַ.
 לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס זְרָעִים בְּאֲדָמָה בְּלִתֵּי חֲרוּשָׁה,
 לְבִסּוּף גִּדְלִים אֵילָנוֹת חֲלָשִׁים, וְכָל רוּחֹת שְׁבַעֲוֹלָם
 עוֹקְרִים אוֹתָם, וּמְהַפְּכִים אוֹתָם עַל פְּנֵיהֶם. אוֹמֵר
 רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה'): אֲרָץ זֶה

אָמוּנָה, אִם אָדָם מְשָׁרֵשׁ הֵיטֵב בְּקִיּוּם מְצֻוֹת
 מְעֻשְׂיּוֹת, הוּא מְשָׁרֵשׁ הֵיטֵב בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְחַזֵּק
 וּמְשַׁמַּח אֶת כָּל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִינוּ מְתַפְעֵל מִכָּל
 הָעוֹבֵר עָלָיו, אֶף שְׁנוּפֵל כְּפִי שְׁנוּפֵל, הוּא מְחַזֵּק
 מְעֻמָּד, אָדָם זֶה הוּא הַמְצַלַּח בְּיֹתֵר.

וְלָכֵן בְּחֹר צָעִיר, אִם רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ בְּחַיָּיו
 וּלְהִיּוֹת "בְּחֹר מְצִין", צָרִיךְ לְהַחֲדִיר דְּבוּרִים אֵלָיו
 בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְלִדְעַת — הֵן אָמַת, שְׁעַכְשׁוּ בּוֹעֵר בּוֹ
 הַיֵּצֵר הָרַע, עֲדִין הוּא פֹלֵג גּוֹף לֹא אִשָּׁה, וְנִכְשָׁל
 בְּעוֹנוֹנוֹת חַמּוּרִים, אֲבָל הַחֲמוּר בְּיֹתֵר — הוֹצֵאת
 זֶרַע לְבִטְלָה, שְׁאוּמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א',
 סִימָן קמ"א), שְׁהוֹרֵג זֶרַעוֹ, שְׁעַל-יָדָי כָּל טָפָה יָכוֹל
 לְהוֹלִיד וְלָד, וְהוֹלֵךְ וְהוֹרֵגוֹ, שְׁזוֹ הַבוּשָׁה הַכִּי גְדוֹלָה,
 שְׁאֵלָיו הַנְּשָׁמוֹת מְלָוִים אוֹתוֹ אַחַר מוֹתוֹ, וְהוּא
 מְתַבְּיֵשׁ מְאֹד, עִם כָּל זֹאת חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, וּמְבַקֵּשׁ
 אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁיַחֲוֶם וְיִרְחַם עָלָיו, וְלוֹמֵד
 תּוֹרָה, שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הֲר"ן, סִימָן יט),
 שְׁאֵפְלוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים, שְׁעוֹבֵר עָלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר,
 וְעֲדִין בּוֹעֵר בָּהֶם יֵצֵרם הָרַע, אִם יִקְבְּעוּ לְעֻצְמָם
 קְבִיעַת עֵתִים לְתוֹרָה, וְיִלְמְדוּ בְּכָל יוֹם כָּךְ וְכָךְ, כִּחַ
 הַתּוֹרָה יוֹצִיאֵם מִהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו. וּמְקַבֵּל

אֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שָׁמָּה שָׁאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל, שְׁאַפְלוּ מִי שֶׁנִּמְצָא בְּנִקְבָּא דְתַהוּמָא רַבָּא, אִם יִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ לְלַמַּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, שְׁזֵה כָּךְ וְכָךְ, זֶה הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שְׁלוֹ. וְלִכֵּן מִשְׁנָ"ה זֶה אוֹתִיּוֹת מְשֻׁנָּה, שְׁמִשְׁנָה אֶת טַבַּע הָאָדָם, וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְנֵהֲדָרִין מ.ב.): בְּמִי אַתָּה מוֹצֵא מְלַחֲמָתָה שֶׁל תּוֹרָה? אֶצֶל לוֹמְדֵי מִשְׁנָה, מִשְׁנָ"ה אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָה, הַעֲלִיתָ מִן שְׂאוֹל נִפְשֵׁי — רָאשֵׁי תִבּוֹת: מִשְׁנָ"ה, לְמוֹד מִשְׁנֵיּוֹת מִזֶּכֶךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ וְהַנִּשְׁמָה. וְלִכֵּן בְּחֹר צָעִיר, כְּשֶׁבוֹעֵר בּוֹ יֵצְרוּ, עָלָיו לְהִתְגַּבֵּר וְלְלַמַּד הַרְּבֵה תּוֹרָה, לְלַמַּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וְזֶה יִשְׂרָף לוֹ אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת. וְצָרִיךְ לְהִתְמַיֵּד וְלִהְיוֹת בְּכָל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן ע"א), שְׁעַל פָּגַם הַבְּרִית מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְאַף אֶחָד לֹא יֵאמָר לָךְ שְׁלֹא כֵן, כִּי עַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְהַכֹּל יְכוֹלִים לְתַקֵּן, וּבִפְרָט מִי שֶׁזּוֹכֵה לְלַמַּד תּוֹרָה, אָמַר רַבְּנוּ ז"ל לְמוֹהַרַ"ת ז"ל: אוֹרֵיְתָא בְּתַפְאֲרָתָא, וּבְרִית בִּיסוּד, הַתּוֹרָה יוֹתֵר גְּבוּהָה מִהַכֹּל, כְּשֶׁאָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכַפֵּר לוֹ עַל כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְזֶהוּ שְׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשְׁלָמִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה, פְּרָק ד', דָּף נט): כִּיּוֹן שְׁקַבְּלִתֶם

עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא
 חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם; כָּל-כֶּךָ חָשׁוּב אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ לְמוֹד
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן "בְּחֹר מְצִינ" צָרִיךְ לְקַח
 עַל עֲצֻמוֹ קְבִיעוֹת, שֶׁהוּא אֵינוֹ עוֹזֵב אֶת הַתּוֹרָה,
 וְיִלְמַד תּוֹרָה וַיַּעֲסֵק בַּתְּפִלָּה, וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא
 יוּכַל לְהַפְרִידוֹ מִהַתּוֹרָה, כִּי אֵין עוֹד יִצָּר הָרַע
 לְבַחֹר צָעִיר כְּבִטּוֹל זְמַן, לְבַטֵּל אֶת זְמַנוֹ הַיָּקָר.
 וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְנַחֵם קֵי): כָּל עוֹסֵק
 בַּתּוֹרָה, אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא עוֹלָה וְלֹא חֲטָאת וְלֹא אָשָׁם,
 כִּי הַתּוֹרָה בְּעֲצָמָה מְכַפֶּרֶת לוֹ עַל כָּל מַעֲשָׂיו; וְכֵן
 אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת ו, מב): אֵין לָךְ בֵּין
 חוֹרִין, אֲלֹא מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה; כִּי אִם אָדָם לוֹמַד
 תּוֹרָה, גַּעֲשֵׂה בֵּין חוֹרִין אֲמִתִּי. אֲבָל צָרִיךְ לִהְיוֹת עַל
 זֶה עֵקֶשׁן גָּדוֹל מְאֹד, לְהִתְמַיֵּד בְּכָל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, שְׂאֵז מוֹרִיד אֶת הָאוֹר אֵין סוּף מְלַמְעָלָה
 לְמַטָּה, וְנִכְנָסֶת בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה אֶל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְחִיל לְצַעֵק
 וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁזֶה מְלַמְטָה לְמַעְלָה, שְׁרוּצָה
 לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמַעְלָה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה
 כְּלָה. אֲבָל צָרִיכִים עַל זֶה הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה, כִּי
 הַיִּצָּר הָרַע שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם, וְאוֹמֵר לוֹ: "אֵינְךָ שׁוֹה
 מְאוּמָה, אַתָּה לֹא תִהְיֶה אֶף פַּעַם 'בְּחֹר מְצִינ',

תִּרְאֶה כַּמָּה פְּעָמִים הִתְחַלַּתְּ, וְכַמָּה אֲכֻזָּבוֹת הָיוּ לְךָ, וְנִכְשַׁלְתָּ בְּכָל מִיָּנִי כְּשִׁלּוֹנוֹת" וְכוּ', וְזֶהוּ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה יט, סִימָן ב'): הַטָּפֶשׁ הַזֶּה אוֹמֵר, מִי יָכוֹל לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה?! אֵךְ מִי שֶׁפָּקַח אוֹמֵר: הֲרִינִי שׁוֹנֶה שְׁתֵּי הַלְכוֹת הַיּוֹם וְשְׁתֵּי הַלְכוֹת לְמַחֵר, עַד שֶׁאֲנִי שׁוֹנֶה כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה.

וְלָכֵן אֲשֶׁרִי בְּחֹר הַזִּזְכָּה לְהִיּוֹת מְקַרָּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, הַמְּגַלֶּה לּוֹ אֶת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵינוֹ מִתְעַרֵּב בְּשׁוּם מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת שֵׁשׁ עַל הַצַּדִּיק, כִּי עַל הַצַּדִּיק בְּהִכָּרַח שִׁיְהִיו חוֹלְקִים, וּבְפֶרֶט צַדִּיק כְּזֶה, שֶׁכָּל-כֶּף דְּבוּק בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂמוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּזֶה הָעוֹלָם, עָלָיו מִתְּלַבְּשׁוֹת כָּל הַקְּלָפוֹת בִּיחָד, וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹזֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְרוֹצֶה רַק לְתַפֵּס אֶת הַצַּדִּיק הַזֶּה, לְהַפִּילוֹ וּלְהַחְרִימוֹ וּלְנַדוּתוֹ, כְּדֵי שֶׁבְּנֵי-אָדָם יִתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ, כִּי מְאֹד מְאֹד מִפְּחָד אִם הַנְּשָׂמָה הַזֹּאת תִּתְגַּלֶּה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֲזִי אֵין לוֹ כְּכָר מָה לַעֲשׂוֹת, כִּי כָּךְ כָּלָם הָיוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה, וּמוֹרִידִים אֶת הָאוֹר אֵין סוֹף לְבְרִיאָה, וְכָל הַבְּרִיאָה הִיְתָה מִתְקַנֶּת, וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֵינוֹ רוֹצֶה בְּזֶה, וְלָכֵן הוּא

נלחם נגד הצדיק הזה, ומסית ומדיח אנשים מבחוץ ומבפנים, עד כדי כך, שתלמידי הצדיק בעצמם חולקים עליו. וגדלתו של הצדיק, שאף שנדמה שהוא שבור וזה סוף העולם, כי כלם התלכדו עליו, היקא אז מתחיל להשריש שרשים יותר חזקים, כדגמת הגרעין שזרעים באדמה, מתי משריש שרשים? כשנרקב, ונדמה שלא נותר שום דבר ממנו, אז מתחיל להשריש שרשים, והם כל-כך חזקים, עד שאפלו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו, אינן מזיזות אותו ממקומו. ולכן "בְּחֹר מְצִיָּן", ראה מה לפניך! אתה יכול לזכות לכל המדרגות שבעולם — אם רק תרצה, אם רק תכניס דבורים אלו בתוך לבך, ותחליט אחת ולתמיד מה אתה רוצה בחיך, אז אין דרגה בעולם שלא תגיע אליה, ותהיה הכי מאשר, ועולמך תראה בחיך, ותתענג בערבות זיו שכינת עזו יתברך תמיד, אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!